

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Papieren rompslomp – of kan het anders?

Ruimte in regels

1 Inleiding

Via verschillende wegen horen wij dat leraren alle administratie die bij het lesgeven komt kijken soms als last ervaren.

Het kan behoorlijk onoverzichtelijk zijn om te vinden waar je allemaal aan moet voldoen. In 2018 verscheen daarom de brochure 'Ruimte in regels'.

Deze brochure laat zien over welke zaken een school zich op basis van de wet moet kunnen verantwoorden. Daarnaast bevat de brochure veelgehoorde vragen en antwoorden over wat moet en wat kan.

Deze brochure is nu geactualiseerd. De brochure is niet uitputtend, maar behandelt een selectie van onderwerpen waarbij u hopelijk ontdekt dat u meer professionele ruimte heeft dan u misschien denkt.

Graag willen wij uw team, school en bestuur uitdagen om met elkaar in gesprek te gaan over professionele ruimte. Over wat moet en wat mag. En ook over welke keuzes in onderwijs en verantwoording het beste zijn voor uw leerlingen én werkbaar zijn voor u.

Meer weten?

Wilt u meer weten over administratieve verplichtingen in het onderwijs of andere zaken rond het toezicht van de inspectie? Kijk dan op de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

2 De wet en het toezicht

Hoeveel ruimte biedt de wet- en regelgeving in het onderwijs aan u en uw school? De wet beschrijft aan welke (minimale) eisen een school moet voldoen. Maar meestal niet hóe dat moet. U heeft dus zelf de ruimte om keuzes te maken, samen met uw collega's op school, de schoolleiding en uw schoolbestuur. Keuzes die passen bij uw visie op onderwijs en wat het beste is voor uw leerlingen. Er is meer ruimte in regels dan u misschien denkt.

Wat vraagt de Wet op het primair onderwijs onder andere van scholen en schoolbesturen?

- Het onderwijs wordt zo ingericht dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in ontwikkeling (art. 8).
- Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling, en op het ontwikkelen van creativiteit, op het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden (art. 8).
- Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze (art. 8).
- Het onderwijs biedt individuele begeleiding voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben (art. 8).
- De school gebruikt tenminste de kerndoelen en einddoelen van het basisonderwijs. Bij taal en rekenen zijn de referentieniveaus het uitgangspunt (art. 9).
- Scholen moeten de ontwikkeling van hun leerlingen volgen vanaf het moment dat zij op school beginnen. Daarvoor wordt in groep 3 tot en met 8 verplicht een leerlingvolgsysteem (LVS) gebruikt (art. 45b).
- In groep 8 is de doorstroomtoets verplicht, ook in het speciaal (basis)onderwijs. Alleen in bijzondere gevallen hoeft een leerling geen doorstroomtoets te maken (art. 45b en c).
- Scholen zijn verplicht om ouders op de hoogte te brengen van de vorderingen van hun kind(eren) (art. 11).
- Het schoolbestuur moet zorgen dat leerlingen sociaal, psychisch en fysiek veilig zijn (art. 4c).
- Het schoolbestuur moet zorgen voor de onderwijskwaliteit op school. Hoe zij dit doet, staat in het schoolplan beschreven (art. 10 en 12).

Onderzoek op scholen

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) houdt op verschillende manieren toezicht op de onderwijskwaliteit op scholen en bij besturen op orde is. Vanuit onze ervaring en opgedane kennis weten we dat toezicht het beste werkt als we dáár aanwezig zijn waar dat het hardst nodig is. Daarom houden we risicogericht en proportioneel toezicht, zonder onnodige belasting voor leraren, scholen en besturen.

De werkwijze van de inspectie staat beschreven in het [onderzoekskader](#). Inspecteurs voeren in het basisonderwijs elk jaar diverse onderzoeken op scholen uit. Dat zijn bijvoorbeeld steekproefkwaliteitsonderzoeken, onderzoeken naar risico's en themaonderzoeken. Hierover rapporteren we jaarlijks in de Staat van het Onderwijs. Ook voert de inspectie jaarlijks een risicoanalyse uit voor alle Nederlandse basisscholen. Daarmee kan de inspectie vooral dáár toezicht houden waar het nodig is.

Het inspectiebezoek

We kondigen een inspectiebezoek in principe tijdig aan en de datum van het bezoek stemmen we af met de school. De inspectie vraagt de school om voorafgaand aan het bezoek informatie aan te leveren. Het gaat dan om wettelijke documenten die elke school moet hebben, zoals de schoolgids, het schoolplan en het schoolondersteuningsprofiel (tot 1 augustus 2025). Daarnaast beschikt de inspectie over eigen gegevens over de school. De inspectie vraagt soms ook aanvullende documenten op. Welke documenten dat zijn, staat in het concept-onderzoeksprogramma dat we u toesturen. Enkele voorbeelden:

- analyses en evaluaties van de leerresultaten
- taal-, reken- en burgerschapsplannen
- veiligheidsbeleid of veiligheidsplan
- analyse en conclusies naar aanleiding van de meest recente veiligheidsmonitor van leerlingen
- een zelfevaluatie van het pedagogisch-didactisch handelen, over de onderwijskwaliteit van de school of een plan van aanpak voor het verbeteren hiervan

Soms denken leraren en schoolleiders dat ze speciaal voor de inspectie van alles moeten vastleggen. Dat is niet zo. Als informatie niet op papier of digitaal beschikbaar is, kunnen deze thema's tijdens de gesprekken mondeling aan de orde komen. Het is dus niet nodig om speciaal voor het inspectiebezoek zaken op te schrijven, behalve dat wat de wet van u vraagt.

Tijdens het inspectiebezoek bezoeken inspecteurs onder meer lessen en spreken zij met de schoolleiding, leraren, soms met ouders en, niet te vergeten, altijd met leerlingen.

De rol van het bestuur

Het schoolbestuur is eindverantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit op school en de financiën. Daartoe richt het een stelsel van kwaliteitszorg in waarmee het bestuur de basiskwaliteit van het onderwijs kan waarborgen. Het bestuur mag zelf bepalen op welke manier ze dat doet. Zo kiezen sommige besturen er bijvoorbeeld voor alle scholen hetzelfde leerling-

volgsysteem te laten gebruiken. Andere besturen laten het wat meer los en vragen hun scholen om de ontwikkeling van leerlingen op een eigen maar wel eenduidige manier te volgen. Wet- en regelgeving rond onderwijskwaliteit bepaalt alleen aan welke eisen het onderwijs minimaal moet voldoen, maar schrijft meestal niet voor hoe de scholen dat moeten realiseren. Besturen mogen dit in overleg met scholen en leraren afspreken.

We verwachten wel dat het schoolbestuur ingrijpt als uit een eigen analyse blijkt dat de kwaliteit en/of continuïteit van het onderwijs tekortschiet. De inspectie onderzoekt of het bestuur dat ook daadwerkelijk doet. Daarbij kijkt de inspectie niet alleen naar het bestuur. De inspectie praat ook met directeuren, de raad van toezicht, de medezeggenschapsraad, leraren, leerlingen en hun ouders.

Daarnaast houdt de inspectie toezicht op het financieel beheer door het bestuur. Financieel inspecteurs controleren:

- of het bestuur een voldoende financiële positie heeft om goed onderwijs te blijven verzorgen (continuïteit);
- of zij de onderwijsmiddelen krijgen waarop zij recht hebben en of ze die middelen uitgeven aan de juiste zaken (rechtmatigheid) en
- of de besteding voldoende doel- en kostenbewust is (doelmatigheid).

Voor het financieel toezicht baseert de inspectie zich op de jaarlijkse controle die de accountant van de onderwijsinstelling heeft uitgevoerd. Als inspectie houden wij vervolgens toezicht op het werk van de betrokken accountants.

Eigen ambities

In de wet staan minimale eisen. De inspectie kijkt hiernaar om te waarborgen dat het onderwijs minimaal op orde is. Daarnaast stellen het bestuur en de school zelf ambities op, die zij beschrijven in het schoolplan. De inspectie onderzoekt in hoeverre die ambities in de praktijk zichtbaar zijn. Dit maakt onderdeel uit van de stimulerende taak van de inspectie.

Haalt een school of opleiding het beste uit hun leerlingen of studenten? Dan vertelt de inspectie het graag verder. De inspectie zegt het ook duidelijk als de kwaliteit onvoldoende is of als onderwijsgeld niet goed wordt besteed. De inspectie ziet erop toe dat het dan ook echt beter wordt. Daar mogen de leerlingen en hun ouders op vertrouwen.

Goed onderwijs maken we samen. Als inspectie bekijken wij voortdurend hoe ons eigen werk daaraan zo goed mogelijk bijdraagt. Dat is namelijk onze missie: *effectief toezicht voor beter onderwijs*.

Meer lezen?

Lees meer over de onderzoekskaders, onder andere voor primair en speciaal onderwijs:

[De onderzoekskaders | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over de werkwijze van de inspectie:

[De werkwijze van de inspectie | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over de Staat van het Onderwijs:

[De Staat van het Onderwijs | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over het schoolplan en ambities:

[Schoolplan en ambities | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over populaire onderwerpen met betrekking tot onderwijstoezicht:

[Onderwerpen | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over doelmatige besteding van onderwijsmiddelen in de handreiking van de VTOI-NVTK en Inspectie van het onderwijs:

[Het RvT-jaarverslag: verantwoording over doelmatige besteding van middelen | VTOI-NVTK](#)

Lees meer over inclusief onderwijs en de ruimte in regels binnen het funderend onderwijs:

[Ruimte in regels - Steunpunt Passend Onderwijs](#)

3 Informatie per thema

Hiervoor heeft u gelezen dat in de wet- en regelgeving staat aan wélke - minimale - eisen een school moet voldoen, maar meestal niet hóe dat moet. Hieronder hebben wij uitgewerkt hoe dat eruit ziet in de praktijk.

Uitgangspunt daarbij is dat de inspectie 3 hoofdvragen stelt:

1. Krijgen de leerlingen goed les?
2. Leren de leerlingen genoeg?
3. Zijn de leerlingen veilig?

Daarnaast kijkt de inspectie naar de kwaliteitszorg van een bestuur, en of de financiën op orde zijn.

Hieronder staat per thema wat de inspectie van de school verwacht, met een aantal veelgehoorde vragen en antwoorden. Staat uw vraag er niet bij, bekijk dan onze [website](#). Daarnaast kunt u ook altijd contact opnemen met de inspectie via de [contactpagina](#) op onze website.

3.1 Basisvaardigheden

Vaardigheden op het gebied van taal, rekenen-wiskunde en burgerschap zijn nodig om mee te kunnen doen in de maatschappij. In de standaard Basisvaardigheden (OPo) staan de Nederlandse taal, rekenen-wiskunde en burgerschap centraal. Het gaat erom dat de school bewuste keuzes maakt in het plannen en uitvoeren van het curriculum voor de basisvaardigheden. En dat dit te zien is in de klas.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school heeft voor het onderwijs in de basisvaardigheden Nederlandse taal (mondelinge taalvaardigheid, lezen, schrijven, begrippenlijst en taalverzorging), rekenen-wiskunde (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden) en burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school.

Voor Nederlandse taal en rekenen-wiskunde is de inhoud van het curriculum tenminste dekkend voor de kerndoelen en werkt het toe naar de referentieniveaus. Het curriculum kent een logisch doorlopende opbouw van doelen en bereidt leerlingen voor op de volgende leerjaren, het vervolgonderwijs en de samenleving. De uitvoering van het curriculum is herkenbaar in de onderwijspraktijk.

Burgerschap richt zich tenminste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt evenzo voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving, en de kerndoelen die daaraan gerelateerd zijn.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Wat verstaat de inspectie onder ‘afgestemd op de leerlingenpopulatie’?

Afstemming op de leerlingenpopulatie betekent dat u in het onderwijsaanbod rekening houdt met specifieke kenmerken van de leerlingenpopulatie op uw school. Denk daarbij aan leerlingkenmerken die de taal- en rekenvaardigheid bevorderen of juist belemmeren. Of denk aan wat de omgeving van uw school betekent voor de inrichting van het burgerschapsonderwijs.

Zijn er vanuit de wet specifieke eisen voor burgerschap als het gaat over afstemming op de leerlingenpopulatie?

Nee. De wet stelt hier geen specifieke eisen aan. Wel is het van belang dat de school een onderwijsprogramma hanteert dat zich toespitst op de leerlingenpopulatie, waarbij gekozen activiteiten zijn gekoppeld aan heldere leerdoelen en waarin de school stapsgewijs toewerkt naar de realisatie van de leerdoelen.

Eist de inspectie dat er meetbare data worden aangeleverd voor taal, rekenen en burgerschap?

De wet vraagt van het bestuur en de school om een helder beeld te hebben van de leerlingen en hun ontwikkeling op het gebied van taal, rekenen en burgerschap. Daarmee kan de school het onderwijs bijsturen als het nodig is. Scholen zijn verplicht om een leerlingvolgsysteem (LVS) en erkende toetsen voor taal en rekenen te gebruiken. We vragen dan ook aan besturen en scholen om ons te laten zien hoe ze de vorderingen van hun leerlingen in beeld brengen en hoe ze dit gebruiken om het onderwijs te verbeteren.

Welke eisen stelt de wet aan de doelen voor burgerschap?

De school bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, en draagt zorg voor een schoolcultuur die daarmee in overeenstemming is. De school mag zelf de doelen en de nagestreefde niveaus voor burgerschap bepalen. Ook moeten scholen een heldere visie op en uitwerking van het burgerschapsonderwijs ontwikkelen, de opbrengsten daarvan evalueren en verantwoording daarover afleggen in het schoolplan en de schoolgids.

De wet vraagt bovendien dat de school kan verantwoorden of zij de gestelde leerdoelen behalen. Het is aan de school of ze een methode gebruikt om de doelen te bereiken. Een methode kan als uitgangspunt dienen om een samenhangend en doelgericht aanbod te realiseren. Het is dan wel van belang om kritisch te kijken of de methode inderdaad dekkend is voor de (kern)doelen en of deze aansluit bij de didactische en pedagogische behoeften van de leerlingenpopulatie.

Wat betekent een samenhangend en doelgericht aanbod?

De wijze waarop een school invulling geeft aan de burgerschapsopdracht moet samenhangend en doelgericht zijn. Samenhangend betekent dat het bevoegd gezag een visie ontwikkelt op het burgerschapsonderwijs. Die visie moet op zo'n manier in het onderwijsprogramma tot uitdrukking komen dat sprake is van een door de leerjaren heen samenhangend programma dat de burgerschapsvorming van leerlingen bevordert. Doelgericht houdt in dat het bevoegd gezag concreet formuleert wat leerlingen zullen leren. De bedoeling is dat de school een onderwijsprogramma hanteert dat verschillende activiteiten verbindt die zijn gekoppeld aan heldere leerdoelen, toegespitst op de leerlingenpopulatie. Hierin werkt de school stapsgewijs toe naar de realisering van de leerdoelen.

Hoe kun je burgerschapsonderwijs monitoren?

Er zijn meerdere manieren om burgerschapscompetenties in kaart te brengen. Dat kan bijvoorbeeld met een gestandaardiseerde vragenlijst of een portfolio. Scholen mogen dat zelf bepalen. Het is niet verplicht om een gevalideerd toetsinstrument te gebruiken. Belangrijk is dat de school de resultaten van het burgerschapsonderwijs op betrouwbare en inzichtelijke manier in kaart brengt. Het monitoren van de leerresultaten is gericht op de verdere ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs op school, het afleggen van verantwoording door de school en het faciliteren van het leerproces van leerlingen.

Meer lezen?

Lees meer over de basisvaardigheden:

[Basisvaardigheden](#) | [Onderwerp](#) | [Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over het masterplan basisvaardigheden:

[Home](#) | [Masterplan basisvaardigheden](#)

Lees meer over burgerschapsonderwijs:

[Burgerschap](#) | [Onderwerp](#) | [Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over de huidige kerndoelen en over de actualisatie van de kerndoelen:

[Kerndoelen - SLO](#)

3.2 Aanbod

Het onderwijsaanbod zorgt ervoor dat leerlingen na de basisschool de vaardigheden en kennis hebben waarmee ze naar passend vervolgonderwijs kunnen. Daarom staan in de wet- en regelgeving kerndoelen die in elk geval aan bod moeten komen in het primair onderwijs. In de wet staat verder dat scholen leerlingen moeten voorbereiden op de maatschappij. Hoe scholen dat doen, bepaalt elke school en ieder bestuur zelf.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. Zij biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Onder aanbod verstaan we alle lesinhouden, ook die digitaal zijn of online aangeboden worden. Het aanbod van de school is afgestemd op de leerlingenpopulatie en sluit aan bij het (taal)niveau en de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het aanbod wordt waar nodig gedurende de schoolloopbaan verdiept en verbreed, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Het aanbod is doelgericht, samenhangend en herkenbaar. Bovendien heeft de school de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren verdeeld.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Zijn wij als school verplicht om een minimaal aantal uren per week aan een vak te besteden en dit bij te houden?

Nee, in de wet staat alleen welke vakken op de basisschool aan bod moeten komen. Dit is vastgelegd in de vorm van kerndoelen en doelstellingen die aan het eind van het basisonderwijs moeten worden behaald. Hóe leraren het aanbod verdelen over de schoolperiode en hoeveel tijd er per week aan een vak wordt besteed, mag de school zelf bepalen. Er zijn geen richtlijnen voor het vormgeven van een week- en jaarrooster. Wel is de school verplicht ten minste 2 (les)uren per week bewegingsonderwijs te geven. De lessen bewegingsonderwijs mogen worden gegeven in een zogenaamd “blokkur” als het spreiden van de lessen over de week niet mogelijk is. Het is dus niet verplicht om 2 aparte lessen bewegingsonderwijs te geven. Overigens adviseert de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding om 2 aparte lessen bewegingsonderwijs per week in te plannen.

Zijn er voorschriften welke leerstof wij in welk leerjaar moeten aanbieden en hoe onze school zich hierover moet verantwoorden?

Nee, de school is vrij in hoe en in welke groep zij bepaalde leerstof aanbiedt. Het is wel van belang dat alle kerndoelen in de schoolperiode voldoende aan bod komen, dat de school de lesstof afstemt op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen en het onderwijs zo inricht dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Maar hoe de school dat doet, mag ze zelf bepalen.

3.3 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Als school moet u de ontwikkeling van de leerlingen systematisch volgen. Zo kunt u het onderwijs afstemmen op de leerlingen en kunnen leerlingen een ononderbroken ontwikkeling doorlopen. Maar hóe u als school zicht houdt op de ontwikkeling is vrij, zolang het onderwijs goed op de ontwikkeling van elke leerling aansluit. Voor leerlingen die structurele ondersteuning nodig hebben, zijn aparte regels. Die regels garanderen dat ook zij onderwijs krijgen dat minstens aan de basiskwaliteit voldoet. Soms moet u daarvoor extra informatie vastleggen. Ook dan geldt: school en bestuur bepalen hóe dat gebeurt.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen. Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig en voor de kennisgebieden taal en rekenen-wiskunde met behulp van genormeerde toetsen. Voor het verzamelen en vastleggen van (toets)informatie gebruikt de school een leerling- en onderwijsvolgsysteem. De school vergelijkt de informatie met de verwachte ontwikkeling van de leerling, waarbij voor taal en rekenen in ieder geval de referentieniveaus taal en rekenen als uitgangspunt gelden. Dit maakt het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Het stelt de school in staat zorg te dragen voor de ontwikkeling en begeleiding van de leerling. De school heeft daarbij hoge verwachtingen van leerlingen. De school waarborgt daarmee voor leerlingen de ononderbroken ontwikkeling en voortgang daarin en heeft daarbij oog voor de bevordering van gelijke kansen. De school informeert ouders regelmatig over de ontwikkeling en vorderingen van hun kind.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er nodig is om op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt de begeleiding vervolgens gestructureerd aan. Waar nodig betreft de school het samenwerkingsverband, de gemeente en zorginstanties bij de begeleiding van de leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. De school besteedt op een structurele en herkenbare manier aandacht aan het bestrijden van (taal)achterstanden.

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief (OPP) vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoefte van de leerling en registreert het ontwikkelingsperspectief in het ROD. De school stelt OPP's op die voldoen aan de wettelijke vereisten en concrete doelen bevatten. De OPP's zijn sturend voor een planmatige en doelgerichte uitvoering van de extra ondersteuning. De inhoud en uitvoering van het OPP wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders geëvalueerd. Op basis van de evaluatie stelt de school de doelen of aanpak van de extra ondersteuning bij.

De school vervult de zorgplicht passend onderwijs. Wanneer de school de extra ondersteuning voor een leerling niet kan bieden, zoekt de school in samenwerking met ouders en zo nodig het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Moet ik alle methodetoetsen afnemen, analyseren en vastleggen?

Nee. Een school is verplicht de ontwikkeling van de leerlingen systematisch te volgen. Als leraar stemt u uw onderwijsaanbod hierop af; methodetoetsen kunnen hieraan bijdragen. Scholen bepalen echter zelf of zij methodetoetsen afnemen en hoe zij de resultaten gebruiken, analyseren en in het leerlingvolgsysteem vastleggen.

Zijn groepsplannen verplicht?

Nee. Als leraar moet u kunnen laten zien dat u de vorderingen op het niveau van de leerling, de groep en de school goed in beeld heeft en hier ook naar handelt. Dit kan op basis van observaties, werk van de leerlingen of toetsen. Hoe de school dit vervolgens vastlegt en zichtbaar maakt, is aan de school zelf.

Zijn er voorschriften voor de overdracht van leerlingen naar een volgende leraar?

Nee, er zijn geen richtlijnen voor hoe een leraar de overdracht van leerlingen naar een volgende leraar regelt. Er moet wel sprake zijn van een doorgaande ontwikkeling voor de leerlingen.

Zijn wij als school verplicht om de ontwikkeling van kleuters te volgen via een goedgekeurd observatie-instrument?

Nee, de school bepaalt zelf hoe zij de ontwikkeling van kleuters volgt. Vanaf 2023 mogen scholen voor het volgen van de ontwikkeling van kleuters geen gebruik meer maken van schoolse toetsen met opgavenboekje, pen en papier. Wel moeten scholen aan de hand van observaties nagaan hoe de kleuters zich ontwikkelen en leren. Dit hoeft niet per se een goedgekeurd observatie-instrument te zijn.

Moet ik voor iedere leerling met een eigen leerlijn een ontwikkelingsperspectief (OPP) maken?

Nee. Alleen voor basisschoolleerlingen die extra ondersteuning krijgen en voor leerlingen van een school voor speciaal (basis) onderwijs geldt dat er een OPP moet zijn. Reguliere basisscholen hoeven geen OPP op te stellen voor ondersteuning die valt onder de basisondersteuning, zoals dat in het samenwerkingsverband is afgesproken. Denk hierbij aan begeleiding bij dyslexie of kortdurende remedial teaching. Het is belangrijk dat u weet welke ondersteuning volgens uw samenwerkingsverband onder de basisondersteuning valt en wat daarmee voor uw school in de extra ondersteuning valt.

De extra ondersteuning is beschreven in het schoolondersteuningsprofiel van de school (vanaf 1 augustus 2025 vervalt het schoolondersteuningsprofiel als apart document en moet het ondersteuningsaanbod in de schoolgids vermeld staan).

Wat moet er in het ontwikkelingsperspectief (OPP) staan?

De verplichte onderdelen van het ontwikkelingsperspectief staan beschreven in de wet en zijn:

- de verwachte uitstroombestemming van de leerling;
- de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling (met in elk geval een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren);
- een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en – als dit aan de orde is – de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma;
- een op overeenstemming gericht overleg met ouders, waarbij de school het OPP minimaal jaarlijks met ouders moet evalueren.

Zijn er wettelijke richtlijnen voor wat de school moet vastleggen om een toelaatbaarheidsverklaring aan te vragen voor een leerling voor doorverwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs?

In de wet staat dat een samenwerkingsverband in de eigen regio de eisen, richtlijnen en criteria bepaalt voor doorverwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs.

Voor welke leerlingen moet ik de uitstroombestemming opnemen in het OPP?

Voor alle leerlingen met een OPP, dus ook voor jonge leerlingen. De wet maakt hierin geen onderscheid. De uitstroombestemming mag in de loop der tijd wel met onderbouwing aangepast worden, omdat de school dan bijvoorbeeld meer informatie heeft over de ontwikkeling van de leerling.

Meer lezen?

Lees meer over administratie en verantwoording in het primair onderwijs:

[Veelgestelde vragen over administratie en verantwoording in het primair onderwijs | Leraren en de inspectie | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over wat er in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) moet staan:

[Wat moet er in het ontwikkelingsperspectief \(opp\) staan? | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over het toetsen in het primair onderwijs:

[Toetsen in het basisonderwijs | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

3.4 Pedagogisch-didactisch handelen

Goed onderwijs aan de leerlingen vindt uiteindelijk in de klas plaats. De inspectie kijkt hoe u als leraar op pedagogisch en didactisch vlak lesgeeft: voelen de leerlingen zich veilig in de klas en zijn ze actief betrokken? Gaat u uit van hoge verwachtingen bij de leerlingen? Legt u de lesstof helder uit en wordt de lestijd efficiënt benut? Heeft u zicht op de ontwikkeling van de leerlingen en houdt u daar in de les rekening mee door ondersteuning en uitdaging te bieden?

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De leraren creëren in hun lessen een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor de leerlingen zich veilig voelen en actief betrokken zijn. De leraren tonen hoge verwachtingen van alle leerlingen. Zij zorgen voor een ordelijk verloop van de les en benutten de lestijd efficiënt. De leraren maken het lesdoel duidelijk. Zij monitoren tijdens de les of de leerlingen het beoogde lesdoel al dan niet halen en passen hun onderwijs waar nodig aan.

De leraren leggen de lesstof duidelijk uit en geven de leerlingen voldoende tijd om te oefenen met de lesstof. Zij stemmen daarbij de instructie, de verwerking en het tempo van hun onderwijs af op de onderwijsbehoeften van individuele en groepen leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de pedagogische en didactische behoeften van leerlingen. De leraren geven hun leerlingen gerichte feedback op hun gemaakte werk en op hun leerproces. Zij stimuleren de leerlingen na te denken over hun eigen ontwikkeling.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Is het verplicht om voor elke les een lesvoorbereiding te maken?

Nee. De wet schrijft niet voor hoe u de les moet voorbereiden. Wel is het belangrijk dat u kunt aangeven wat u met de les wilt bereiken met de leerlingen.

Moet ik mij verantwoorden of ik de methode goed volg en/of ik alle lessen van de methode aanbied?

Nee. De inspectie controleert niet of u als leraar de methodes goed volgt. Ook bent u niet verplicht om alle lessen van de methode te volgen of om de instructies van een methode op te volgen. Ook de manier waarop leerlingen de lesstof verwerken (schriftelijk, digitaal of mondeling) bepaalt de school zelf. Waar het om gaat is dat u als professional altijd kunt uitleggen waarom u bepaalde keuzes in het lesgeven gemaakt heeft. U moet wel inzicht hebben in de kerndoelen en hoe de school deze via de methode of daarbuiten bereikt.

Zijn er wettelijke voorschriften voor het vastleggen van de dagplanning?

Nee. Er zijn geen wettelijke voorschriften voor de wijze waarop u als leraar een dagplanning maakt. U bent ook niet verplicht om een rooster exact te volgen.

Krijg ik een terugkoppeling als een inspecteur mijn les bekijkt tijdens een schoolonderzoek?

Nee. De inspectie geeft geen terugkoppeling aan een individuele leraar na een lesbezoek. De inspectie haalt tijdens een onderzoek een schoolbeeld op van het pedagogisch-didactisch handelen van alle bezochte lessen bij de leraren. Wel loopt er altijd iemand mee vanuit de school met wie we samen de observaties verrichten. Het staat de leraar uiteraard vrij om achteraf feedback op te halen bij de schoolleiding.

Wat schrijft de wet voor over het pedagogisch-didactisch handelen op schoolniveau?

De school moet haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren in het schoolplan formuleren. Dit is wettelijk zo vastgelegd.

Meer lezen?

Lees meer over bevoegd lesgeven:

[Bevoegd lesgeven in het primair onderwijs |](#)
[Primair onderwijs | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over bekwaamheidseisen voor leraren:

[Bekwaamheid van leraren | Werken in het](#)
[onderwijs | Rijksoverheid.nl](#)

3.5 Onderwijstijd

De school dient een programma aan te bieden dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd. De onderwijsactiviteiten worden weloverwogen gepland en uitgevoerd door bevoegde leraren.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd. De school stelt vast welke activiteiten onder de onderwijstijd vallen. De school plant de onderwijsactiviteiten weloverwogen over het schooljaar en deze worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren.

De school verdeelt de tijd zo over de vakken dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. De school heeft beleid om ongeoorloofd verzuim en voortijdig schoolverlaten van leerlingen tegen te gaan, zodat ook op leerlingniveau gestreefd wordt de onderwijstijd te behalen.

De school maakt, zo nodig, volgens de wettelijke voorschriften gebruik van de mogelijkheden om, in het belang van de individuele leerling, af te wijken van de verplichte onderwijstijd en/of van de mogelijkheid om een leerling een deel van de onderwijstijd door te laten brengen op een andere school.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

In hoeverre moeten wij ons als school verantwoorden over de onderwijstijd?

Leerlingen hebben in de hele basisschoolperiode recht op minimaal 7.520 uur onderwijstijd. In de eerste 4 schooljaren (onderbouw) moet een leerling minimaal 3.520 uur onderwijs krijgen en in de laatste 4 schooljaren (bovenbouw) 3.760 uur. De overgebleven 240 uur mogen scholen zelf verdelen over de onderbouw en de bovenbouw. Deze uren moeten worden besteed aan het geven van onderwijs en daar moeten scholen zich aan houden. De school bepaalt zelf hoe ze inzichtelijk maakt dat zij voldoende tijd aan onderwijs besteedt.

Mag ik de ochtendpauze in het primair onderwijs meerekenen als onderwijstijd?

Ja, dat mag. Bij de berekening van de onderwijstijd telt u 1 kwartier pauze per dag mee. Dit is meestal de ochtendpauze.

De school zet anderen voor de klas dan de eigen leraar. Mag dat?

De school mag altijd anderen met een onderwijsbevoegdheid voor de klas zetten. In het uiterste geval kan een school tijdelijk een niet-bevoegde medewerker voor de klas zetten om te voorkomen dat leerlingen helemaal geen les krijgen.

Hierbij maakt de wet onderscheid tussen het geven van de instructie en de begeleiding/oefening, en tussen vakken binnen en buiten het kerncurriculum. Wat er mogelijk is en waar de school aan moet voldoen, leest u in [de Handreiking Lerarentekort](#).

Zijn ‘snipperdagen’ voor leerlingen toegestaan?

Scholen mogen geen vrij opneembare, zogenaamde ‘snipperdagen’, voor leerlingen invoeren. De wettelijke basis hiervoor ligt in artikel 4c, eerste lid, van de Leerplichtwet 1969: leerlingen moeten de school waar zij staan ingeschreven, geregeld bezoeken. Dat betekent dat ze geen les- of praktijktijd mogen verzuimen. Leerlingen mogen alleen vrij krijgen op grond van die gevallen die in artikel 11 en artikel 11a van de Leerplichtwet 1969 zijn opgenomen. Er zijn scholen die ‘snipperdagen’ verstrekken: een vooraf bepaald aantal vrije dagen, die ouders naar eigen wens kunnen inzetten. Deze worden meestal aangemerkt als vrije dagen op grond van een gewichtige omstandigheid, maar dat is niet correct. Dit soort snipperdagen zijn niet toegestaan.

Wat staat er in de Wet op het primair onderwijs over vakantie?

De minister stelt 9 vakantieweken vast. Te weten: 1 week meivakantie, 6 weken zomervakantie en 2 weken Kerstvakantie (artikel 15, lid 2, WPO en de [Regeling vaststelling schoolvakanties 2022-2025](#)).

Lessen of activiteiten die scholen tijdens deze vakanties aanbieden, bijvoorbeeld zomerscholen, mogen zij dus niet meetellen als onderwijstijd. Vakantieweken die niet op landelijk niveau worden vastgesteld, kunnen op bestuurs- of schoolniveau vastgesteld worden. Scholen hebben de vrijheid om te beslissen of, hoeveel en hoe zij de niet centraal vastgestelde vakantieweken plannen. Een school kan deze weken flexibel inzetten of kan bepalen dat deze flexibel worden opgenomen. Een school mag ook kiezen hoeveel vakantie zij inplant naast de 9 door de minister vastgestelde weken. Dit zijn gewoonlijk 3 extra weken, maar dat kunnen er ook meer of minder zijn. Wel is het van belang dat scholen:

- de minimaal verplichte onderwijstijd halen (7.520 uur);
- in de laatste 6 schooljaren niet meer dan 7 onvolledige schoolweken inplannen;
- de zomervakantie met niet meer dan 2 dagen ervoor of erna verlengen en
- instemming van de medezeggenschapsraad hebben.

Daarnaast moet er sprake zijn van een evenredige verdeling van het onderwijs over de 8 schooljaren, het schooljaar en de dag.

Mag een basisschool een leerling minder uren lesgeven dan in de wet staat?

Ja, in sommige situaties mag een basisschool een kind minder uren lesgeven. Bijvoorbeeld als een leerling door psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet naar school kan. Of maar een paar uur per dag naar school kan. De school kan dan een onderwijsprogramma op maat maken voor de leerling. En daarbij minder uren lesgeven als dat in het belang is van de leerling. Wil een school dit doen? Dan moet het schoolbestuur daarvoor toestemming vragen aan de inspectie. Dit kan via het Internet Schooldossier. Meer informatie over minder uren lesgeven vindt u op de [website](#) van de inspectie.

Mogen basisscholen leerlingen onder schooltijd therapie laten volgen?

Ja, mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Therapie voor leerlingen onder schooltijd is volgens de wet toegestaan, als:

- het gaat om een noodzakelijke medisch-, of paramedisch geïndiceerde behandeling, bijvoorbeeld logopedie, of een behandeling bij een psycholoog of fysiotherapeut;
- de afwezigheid door de behandeling van de leerling tijdelijk van aard is en
- de school van de behandeling op de hoogte is gesteld.

Meer lezen?

Lees meer over onderwijstijd in het basisonderwijs:
[Onderwijstijd in het basisonderwijs | Onderwijstijd | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over maatwerk in onderwijstijd voor leerlingen met een beperking:
[Maatwerk in onderwijstijd voor leerlingen met een beperking | Onderwijstijd | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over digitaal onderwijs als een leerling tijdelijk niet naar school kan:
[Digitaal Afstandsonderwijs - Informatie voor professionals](#)
(er is ook een brochure voor ouders beschikbaar)

3.6 Afsluiting

Bij alle leerlingen die de basisschool verlaten, moet volgens de wet de kennis worden getoetst in de kernvakken taal en rekenen-wiskunde. Met het voorlopig advies van de school kunnen leerlingen een passende vervolgschool kiezen. Blijkt na de doorstroomtoets dat het advies hoger uitkomt, dan stelt de school het advies bij. Een advies kan nooit naar beneden worden bijgesteld. Gedurende de schoolperiode bent u als school verplicht de vorderingen van leerlingen in de kernvakken systematisch te volgen.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de overgang naar het vervolgonderwijs.

Alle leerlingen krijgen een passend advies voor het vervolgonderwijs. De school hanteert hierbij een zorgvuldige procedure, waaruit blijkt dat zij ernaar streeft leerlingen gelijke kansen te bieden. Alle leerlingen in leerjaar 8 (behoudens wettelijke uitzonderingen) maken een doorstroomtoets. De leraren nemen de toets conform de voorschriften af. Wanneer uit de uitslag van de doorstroomtoets een hoger schooladvies blijkt dan het voorlopig advies, dan geeft de school een hoger definitief schooladvies. Alleen als het in het belang is van de leerling, kan de school besluiten het advies niet te verhogen. De school moet dit besluit motiveren.

De school informeert de ouders daarnaast over de vorderingen van de leerling en over de informatie over de leerling die aan de ontvangende school wordt verstrekt.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Hoeveel en welke toetsen uit het leerlingvolgsysteem (LVS) moeten wij als school afnemen?

De school moet leerlingen systematisch volgen en is verplicht te werken met een leerlingvolgsysteem, in elk geval vanaf groep 3. De kennis en vaardigheden van leerlingen op het gebied van taal en rekenen-wiskunde meet de school door gebruik te maken van valide genormeerde toetsen. Er is geen wettelijke norm voor het minimaal aantal af te nemen toetsen. Wel moet de school aannemelijk maken dat de wijze waarop de school het leerlingvolgsysteem hanteert, de ontwikkeling van de leerlingen in beeld brengt. Het gaat erom dat de school passende toetsen afneemt waarmee zij een goed beeld krijgt van de vorderingen van de leerlingen. Er zijn geen voorschriften over de domeinen die zij in kaart moet brengen. De inspectie gaat er wel vanuit dat een school de toetsen volgens de handleiding afneemt.

Zijn er richtlijnen voor hoe vaak wij als school rapporten moeten opstellen voor de ouders?

Scholen zijn verplicht om ouders te informeren over de vordering van hun kind. De school is vrij in de vorm van rapportage en in het aantal rapporten dat zij per jaar opstelt.

Zijn er voorschriften hoe wij als school een leerling overdragen aan een andere school of vervolgonderwijs?

Scholen zijn wettelijk verplicht bij de overgang naar een andere school een onderwijskundig rapport van een leerling op te stellen. Het rapport stuurt zij naar de nieuwe school en een afschrift van dit rapport verstrekt zij aan de ouders van de leerling. In het rapport kunnen onder andere leerresultaten, gegevens rond de sociaal-emotionele ontwikkeling, verzuim-historie en eventueel geboden begeleiding worden beschreven.

Als het onderwijskundig rapport wordt gemaakt voor de overgang naar het voortgezet onderwijs moet daarin het schooladvies staan. Voor het speciaal (basis)onderwijs geldt dat een school ook het ontwikkelingsperspectief moet opnemen in het rapport.

Meer lezen?

Lees meer over het toetsen in het primair onderwijs:

[Toetsen in het basisonderwijs | Onderwerp |](#)
[Inspectie van het onderwijs](#)

3.7 Veiligheid

Het is essentieel dat leerlingen zich veilig voelen op school. Daarom is wettelijk vastgelegd dat u als school beleid voor veiligheid moet hebben en actie onderneemt als dat nodig is. Merkt u dat er zich in of rond een school (ernstige) problemen voordoen? In dat geval kunnen ouders, leerlingen, leraren, directies, besturen en vertrouwenspersonen de vertrouwensinspecteur van de inspectie raadplegen. In sommige gevallen bent u zelfs verplicht om contact op te nemen.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen op school gedurende de schooldag. Een school is veilig als de sociale, fysieke en psychische veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op school. De school monitort dit ten minste jaarlijks met een gestandaardiseerd instrument.

De school heeft een veiligheidsbeleid beschreven dat bestaat uit een samenhangende set van maatregelen. Het beleid is gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten, en de school voert dat beleid ook uit. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school voorkomt,

zoveel als mogelijk, (digitaal) pesten, agressie en geweld in elke vorm en treedt zo nodig snel en adequaat op. Dat geldt ook bij uitingen die strijdig zijn met basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals discriminatie en onverdraagzaamheid. De school heeft een persoon aangesteld die voor ouders en leerlingen het aanspreekpunt is in geval van pesten en die het beleid tegen pesten coördineert.

De school hanteert de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast komt de school de verplichtingen na rond het melden, overleggen en aangifte doen van zedenmisdrijven.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Wat moeten wij als school vastleggen rond het veiligheidsbeleid?

Als school moet u een actief veiligheidsbeleid voeren, gericht op de bevordering van sociale veiligheid en het structureel aanpakken van pesten. U bepaalt als school zelf op welke manier u omgaat met incidenten. Het gaat erom dat de school beleid heeft dat zich richt op een samenhangende set van maatregelen voor het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Dit helpt om het doel te bereiken: sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag.

In het veiligheidsbeleid moet de school rekening houden met risico's in de veiligheidsbeleving van leerlingen. Die risico's kunnen blijken uit de monitor sociale veiligheid, incidenten of andere gegevens waar de school over beschikt. Als uit de

monitor bijvoorbeeld blijkt dat leerlingen regelmatig met discriminatie te maken krijgen, verwachten we dat de school hier gericht beleid tegen voert.

Zijn wij verplicht incidenten, zoals pestincidenten of kleine valpartijen te registreren en te rapporteren aan ouders?

Nee, dat is niet verplicht, maar u kunt hier als school wel voor kiezen. De school bepaalt zelf hoe zij omgaat met het registreren en rapporteren van incidenten. Hier zijn vanuit de wet en de inspectie geen voorschriften voor.

Hoeveel vragenlijsten en sociogrammen moet ik als leraar per jaar invullen over de (sociale) veiligheid en het welbevinden van leerlingen? Is het verplicht ook bij leerlingen vragenlijsten af te nemen?

In de wet staat dat de school ten minste 1 keer per jaar monitort hoe het is gesteld met de veiligheidsbeleving en het welbevinden van de leerlingen. Op welke manier de school dit doet en hoe zij de leerlingen daarbij betreft is aan de school zelf. Wel moet de school een gestandaardiseerd instrument gebruiken dat valide en betrouwbaar is en een representatief en actueel beeld geeft. De resultaten uit dit instrument moeten jaarlijks (via de aanbieder) bij de inspectie worden aangeleverd.

Wanneer kan of moet ik contact opnemen met de Vertrouwensinspecteur voor het onderwijs?

Helaas doen zich zaken voor in het onderwijs en de kinderopvang die niemand wil. Seksueel, psychisch of fysiek geweld bijvoorbeeld. Het is goed te weten dat u in zulke gevallen terecht kunt bij de vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs. Meer over de meld-, overleg- en aangifteplicht vindt u op de [website](#) van de inspectie. De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111. U kunt ook anoniem contact opnemen. De vertrouwensinspecteur heeft een bijzondere geheimhoudingsplicht.

Meer lezen?

Lees meer over sociale veiligheid in het basis-onderwijs:

[Sociale veiligheid | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over het werk van de vertrouwensinspecteurs:

[Veiligheid van kinderen en jongeren op scholen | Onderwijssectoren | Inspectie van het onderwijs](#)

3.8 Onderwijsresultaten

Uw school brengt de ontwikkeling van uw leerlingen in beeld. Met deze onderwijsresultaten kan de school zien wat er beter kan of moet. Zijn er trends zichtbaar in de resultaten bij verschillende vakken? Vallen specifieke (groepen) leerlingen op? En hoe zijn de resultaten van de school in vergelijking tot andere scholen met vergelijkbare leerlingen? Inspecteurs kijken (onder andere) naar de onderwijsresultaten omdat deze een beeld geven van de kwaliteit van onderwijs op de school. De onderwijsresultaten maken ook duidelijk of eerder genomen maatregelen effect hebben.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Dit zegt het Onderzoekskader 2021:

De cognitieve eindresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Dit betekent dat de eindresultaten op de kernvakken Nederlandse taal en rekenen-wiskunde voldoen aan de gestelde norm.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Welke resultaten neemt de inspectie mee in de beoordeling van onze school?

De inspectie neemt alleen de resultaten van het driejaars-gemiddelde van de doorstroomtoetsen mee in het kwaliteits-oordeel van de school. Resultaten van methodetoetsen en tussenresultaten vanuit het leerlingvolgsysteem zijn geen onderdeel van het onderzoekskader. Wel kunnen deze resultaten tijdens een onderzoek ter sprake komen als er gesproken wordt over het onderwijsaanbod, het zicht op de ontwikkeling van de leerlingen en de sturing, kwaliteitszorg en ambities van de school.

Hoe beoordeelt de inspectie of de school voldoet aan de gestelde norm?

De inspectie kijkt naar het percentage leerlingen dat het 1F-niveau en het 1S/2F-niveau behaalt. Liggen beide percentages boven de signaleringswaarde? Dan voldoet de school aan de norm. Verdere uitleg over het onderwijsresultatenmodel en de vastgestelde signaleringswaarden zijn te vinden op de [website](#) van de inspectie.

Hoe beoordeelt de inspectie de onderwijsresultaten in het kader van inclusief onderwijs?

Steeds meer scholen werken aan inclusiever onderwijs. We krijgen daar meer vragen over. Met name over hoe we omgaan met het

beoordelen van onderwijsresultaten van leerlingen die voorheen speciaal (basis-)onderwijs volgden. We vinden het belangrijk dat ook deze leerlingen zich optimaal ontwikkelen. Tijdens een onderzoek biedt de inspectie de school de gelegenheid om verantwoording af te leggen over de behaalde leerresultaten. De school kan dan mondeling toelichten dat er sprake is van bijzonderheden in de leerlingenpopulatie en laten zien dat de behaalde leerresultaten wel naar verwachting zijn.

Meer lezen?

Lees meer over het toezicht op onderwijsresultaten: [Toezicht op onderwijsresultaten | Onderwerp | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over toezicht op onderwijsresultaten in het geval van een bijzondere leerlingpopulatie: [Wanneer beoordelen wij de leerresultaten als voldoende, terwijl de signaleringswaarden niet gehaald worden? | Inspectie van het onderwijs](#)

3.9 Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

Het schoolbestuur is eindverantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit op school en het financieel beheer. Daartoe richt het een stelsel van kwaliteitszorg in dat het bestuur in staat stelt de basiskwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Het bestuur mag zelf bepalen op welke manier ze dat doet.

Wat wordt er ten minste van de school verwacht?

Bij het kwaliteitsgebied Sturen, kwaliteitszorg en ambitie onderzoeken we 3 standaarden.

Dit zegt het Onderzoekskader 2021 hierover:

Visie, ambities en doelen (SKA1): De school heeft een gedragen visie op goed onderwijs, heeft daarvoor ambities en doelen en stuurt op het behalen daarvan.

Uitvoering en kwaliteitscultuur (SKA2): De school realiseert de doelen voor goed onderwijs, bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij.

Evaluatie, verantwoording en dialoog (SKA3): De school evalueert en analyseert systematisch of zij de doelen realiseert en verantwoordt zich daarover. Ze stelt, wanneer nodig, het schoolbeleid bij en betreft interne en externe belanghebbenden in een goed functionerende dialoog.

Veelgehoorde vragen en antwoorden

Wat verstaan jullie onder zorgdragen voor de kwaliteit van het onderwijs?

Het bestuur moet zorgdragen voor de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs op een school. Daaronder verstaan we in elk geval: het naleven van de wet, waarborgen van de (financiële) continuïteit en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg. Dat houdt onder andere in dat er toetsbare doelen zijn geformuleerd.

Wat moeten scholen registreren binnen een stelsel van kwaliteitszorg?

Scholen registreren datgene wat het bestuur nodig vindt om goed te kunnen sturen en te waarborgen dat de onderwijskwaliteit voldoende is. Ook moet er genoeg zijn vastgelegd om zich te kunnen verantwoorden. Elke vorm van kwaliteitszorg vraagt een bepaalde registratie van de school. Het bestuur moet immers voldoende informatie hebben waarmee het zicht kan houden op de ontwikkeling van de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs op de scholen. Het bestuur bepaalt zelf met de scholen wat ze daarvoor aan informatie en verantwoording nodig vindt.

Zijn wij als school verplicht om een schoolplan en een schoolgids bij te houden?

Ja, in de wet staat dat u als school zowel een schoolplan als een schoolgids moet hebben. Het schoolbestuur stelt ten minste eens in de 4 jaar het schoolplan vast en jaarlijks de schoolgids voor het eerstvolgende schooljaar. Het schoolplan gaat over de kwaliteit van het onderwijs en bevat in elk geval het onderwijskundig beleid van de school, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. De schoolgids bevat informatie over de werkwijze van de school voor ouders, verzorgers en leerlingen.

Wat houdt het bevorderen van een kwaliteitscultuur in?

Het gaat hierbij om een cultuur die alle betrokkenen stimuleert om met elkaar aan de gewenste kwaliteit te werken en het kritische en constructieve gesprek met elkaar daarover te blijven voeren. Zo kan de school gericht werken aan kwaliteitsverbeteringen. Bij het bevorderen van een kwaliteitscultuur kunt u denken aan deskundigheidsbevordering van het personeel of aan het professioneel statuut.

Wat is het doel van een professioneel statuut?

In het professioneel statuut staan afspraken over de zeggenschap van leraren, hun verantwoordelijkheden en wat zij nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen.

Het professioneel statuut geeft leraren meer zeggenschap over hun werk, bijvoorbeeld met afspraken over:

- hun inspraak op de inhoud van de lesstof;
- middelen die gebruikt worden voor de lessen, zoals boeken en werkboeken;
- hoe de lesstof wordt aangeboden, bijvoorbeeld via een boek of een computerprogramma;
- de pedagogisch-didactische aanpak;
- begeleiding van leerlingen;
- contacten met ouders van leerlingen en
- teamscholing/professionalisering.

Het professioneel statuut is verplicht sinds het schooljaar 2017-2018. Sinds 1 augustus 2023 is deze wettelijke eis in de onderzoekskaders van de inspectie opgenomen en controleert de inspectie hierop. Hoe een professioneel statuut eruit moet zien, staat niet vast. Iedere school mag dit zelf bepalen.

Is onze school verplicht om mee te doen aan wetenschappelijke onderzoeken die we krijgen toegestuurd?

Nee, u bent niet verplicht om vragenlijsten en onderzoeken van onderzoeksbureaus of universiteiten in te vullen. Het kan wel waardevol zijn om als school bij te dragen aan de kennis over onderwijs.

Is onze school verplicht om mee te doen aan stelselonderzoeken van de inspectie?

Ja, de inspectie kan scholen verplichten om mee te doen aan stelselonderzoeken. De inspectie neemt deze onderzoeken namelijk af om een landelijk beeld te krijgen van de kwaliteit van het onderwijsstelsel in zijn geheel. Stelselonderzoeken zijn in principe niet gericht op het geven van een oordeel over een school of een bestuur. Wel nemen we de onderzoeksresultaten op in het jaarlijkse rapport over de Staat van het Onderwijs.

Meer lezen?

Lees meer over verantwoording en administratie in het primair onderwijs:

[Veelgestelde vragen over administratie en verantwoording in het primair onderwijs | Leraren en de inspectie | Inspectie van het onderwijs](#)

Lees meer over het professioneel statuut:

[Meer zeggenschap leraren over invulling werk | Werken in het onderwijs | Rijksoverheid.nl](#)

4 Aanvullende informatie

Staat uw vraag er niet tussen? Of wilt u meer weten over de werkwijze van de inspectie? Kijk dan op www.onderwijsinspectie.nl.

U kunt ook contact met ons opnemen via www.onderwijsinspectie.nl/contact of 088-669 60 60 (iedere werkdag bereikbaar van 9.00 tot 16.30 uur).

Colofon

Inspectie van het Onderwijs

Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht

www.onderwijsinspectie.nl

© Inspectie van het Onderwijs | maart 2025